

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ СПІВПРАЦІ ДНЗ З РОДИНАМИ

Старший викладач
кафедри дошкільної
освіти
Березіна Ольга Олексіївна

ПЕРШЕ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Значення взаємодії
дошкільного
навчального закладу з
сім'єю

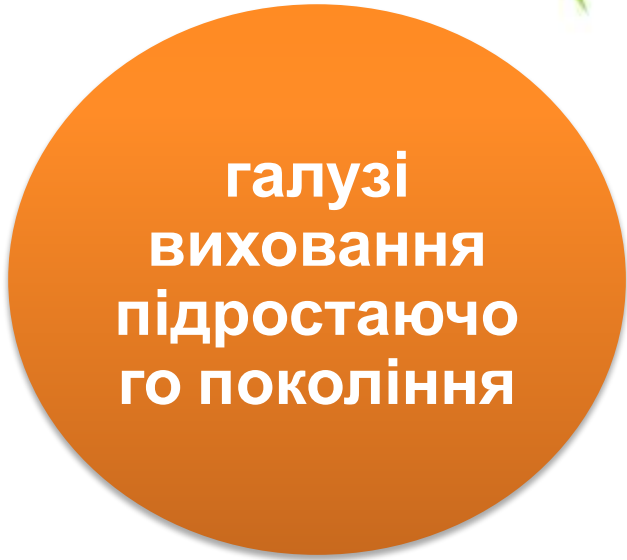

сімейн
е

суспіль
не

галузі
виховання
підростаючо
го покоління

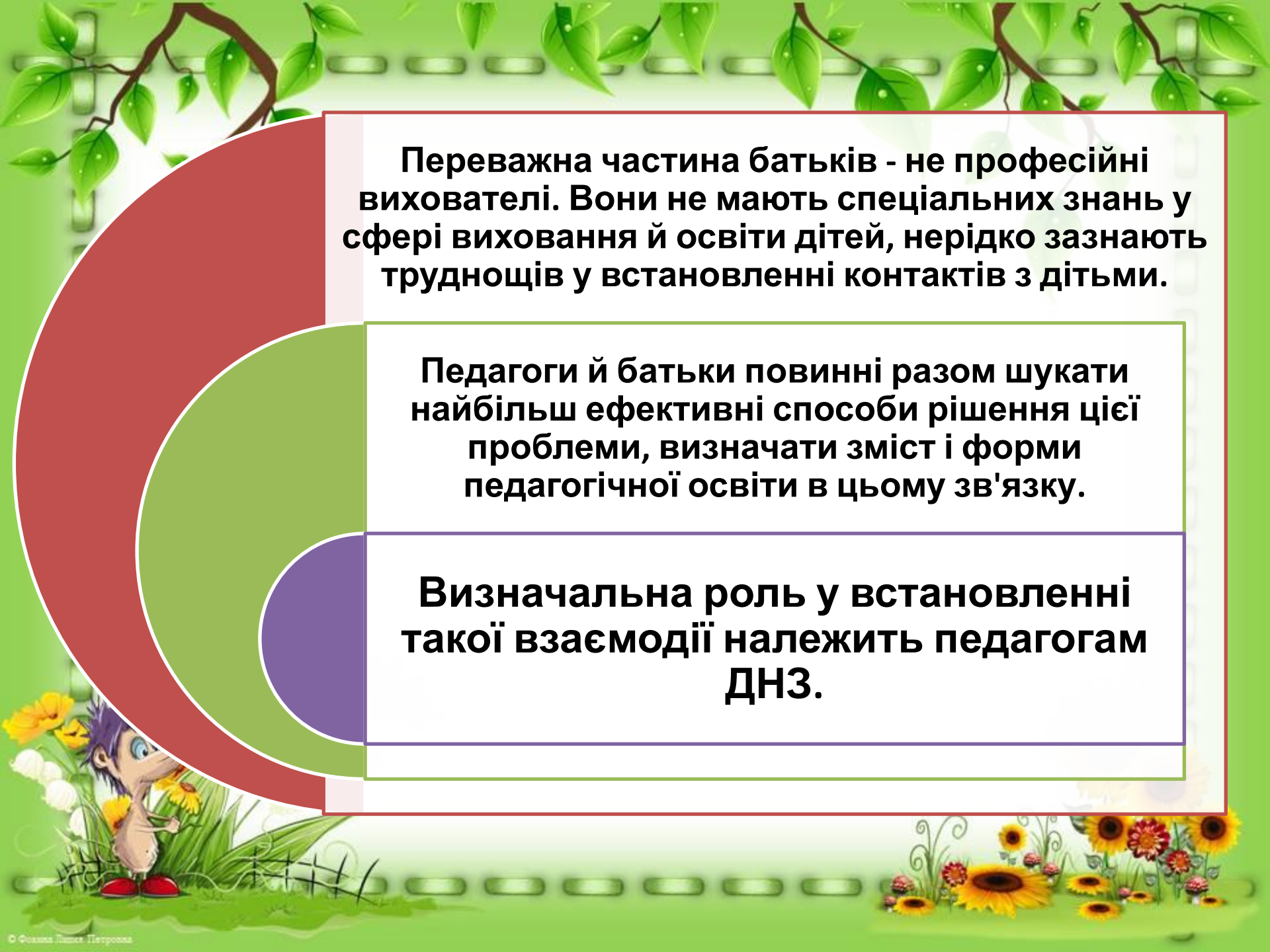
Правовий супровід

Ідея взаємозв'язку суспільного й сімейного виховання в ряді нормативно-правових документів: Базовий компонент дошкільної освіти, Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» й ін.

Закон України «Про освіту»:

"батьки є першими педагогами. Вони зобов'язані закласти основи фізичного, морального й інтелектуального розвитку особистості дитини в ранньому віці".

The background is a vibrant green with a pattern of small, light green circles. At the top, there are dark brown branches with bright green leaves. On the left side, a large, stylized graphic element consists of three overlapping semi-circles: a red one on top, a green one in the middle, and a purple one at the bottom. In the bottom left corner, a cartoon character with purple hair and a blue eye is visible, standing in a field of yellow and white flowers. The text is presented in three white rectangular boxes with colored borders, arranged vertically on the right side of the slide.

Переважна частина батьків - не професійні вихователі. Вони не мають спеціальних знань у сфері виховання й освіти дітей, нерідко зазнають труднощів у встановленні контактів з дітьми.

Педагоги й батьки повинні разом шукати найбільш ефективні способи рішення цієї проблеми, визначати зміст і форми педагогічної освіти в цьому зв'язку.

Визначальна роль у встановленні такої взаємодії належить педагогам ДНЗ.

Позиція ПЦЗ.

- Кожний дошкільний навчальний заклад не тільки виховує дитину, але й консультує батьків з питань виховання дітей.
- Педагог дошкільного закладу - не тільки вихователь дітей, але й партнер батьків з виховання та розвитку.

Педагог у ДНЗ повинен працювати таким чином, щоб батьки могли:

- ❖ перебороти авторитаризм і побачити світ з позиції дитини;
- ❖ досягти розуміння того, що не можна дитину порівнювати з іншими дітьми;
- ❖ довідатися сильні й слабкі сторони розвитку дитини й ураховувати їх;
- ❖ бути емоційною підтримкою дитині;
- ❖ підвищити свою педагогічну культуру.

ДРУГЕ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Створення умов для
підвищення педагогічної
культури батьків

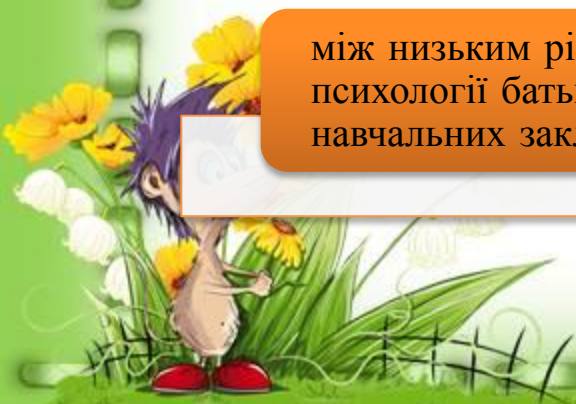
Практики та дослідники виявили протиріччя:

між правами й обов'язками батьків і невмінням ними користуватися

між потребою батьків на освітні послуги й відсутністю умов їхнього надання

між прагненням батьків до активної діяльності в дошкільному закладі й строго регламентованим характером діяльності закладу

між низьким рівнем педагогічної культури й недостатніх знань основ психології батьками й відсутністю систем навчання їх у дошкільних навчальних закладах

Принципи спільної діяльності ДНЗ та родини:

- батьки й педагоги є партнерами у вихованні й навчанні дітей;
- це єдине розуміння педагогами й батьками цілей і завдань виховання й навчання дітей;
- допомога, повага й довіра до дитини як з боку педагогів, так і з боку батьків;
- знання педагогами й батьками виховних можливостей колективу й родини, максимальне використання виховного потенціалу в спільній роботі з дітьми;
- постійний аналіз процесу взаємодії родини й дошкільного закладу, його проміжних і кінцевих результатів.

Керівна й організуюча роль дитячого саду по відношенню до родини характеризується комплексом факторів:

- планомірне, активне поширення педагогічних знань серед батьків;
- практична допомога родині у вихованні дітей;
- організація пропаганди позитивного досвіду суспільного й сімейного виховання;
- залучення батьків у педагогічну діяльність;
- активізація їхньої педагогічної самоосвіти й ін.

Під педагогічною культурою батьків розуміється

їх підготовленість, розвиток тих якостей особистості, які відбивають ступінь їхньої зрілості як вихователів і проявляються в процесі сімейного й суспільного виховання дітей.

Провідними компонентами педагогічної культури батьків є

педагогічна підготовленість, що характеризується певною сумою психолого-педагогічних, фізіолого-гігієнічних і правових знань, а також уміннями й навичками батьків, виробленими в процесі практики виховання дітей

відповідальне відношення до батьківських обов'язків, бажання якнайкраще виховати своїх дітей - невід'ємна складова частина педагогічної культури батьків

В області дошкільної педагогіки батькам важливо:

- знати основні закономірності й особливості виховання й навчання дітей;
- знайомити зі змістом і методами виховання;
- опанувати методами організації дитячої діяльності, спілкування,
- спрямованими на формування соціально цінних форм поведінки й відносин дитини з оточуючими людьми.

Робота з батьками будується на принципах співробітництва, ознаками якого є:

- усвідомлення мети діяльності кожним учасником процесу;
- чіткий поділ і кооперація праці між його учасниками;
- особистий контакт між учасниками процесу з обміном інформацією,
- взаємною допомогою, самоконтролем;
- позитивні міжособистісні відносини.

Основні завдання, що стоять перед дошкільним закладом в роботі з батьками:

вивчення родин дітей

залучення батьків до активної участі в діяльності дошкільного навчального закладу

вивчення сімейного досвіду виховання й навчання дітей

освіта батьків в області педагогіки й дитячої психології

ТРЕТЄ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Методика організації
взаємодії ДНЗ з
родинами

Зміст, організація й методика співпраці ДНЗ та батьків включає в себе:

- єдність у роботі ДНЗ й родини щодо виховання дітей;
- взаємна довіра у взаєминах між педагогами й батьками, розуміння потреб й інтересів дитини й своїх обов'язків як вихователів;
- зміцнення авторитету педагога в родині й батьків у ДНЗ;
  - установлення правильних відносин на основі доброзичливої критики й самокритики;
  - взаємодопомога в спільній роботі з виховання дошкільників.

Зміст, організація й методика співпраці ДНЗ та батьків включає в себе:

- -- вивчення кращого досвіду сімейного виховання, пропаганду його серед широкого кола батьків, використання в роботі ДНЗ позитивних методів сімейного виховання;
- -- використання різноманітних форм роботи ДНЗ з родиною в їхньому взаємозв'язку: знайомлення з батьками й іншими членами родини; консультації; групові й загальні батьківські збори; конференції, лекторій, батьківські університети, наочні форми пропаганди тощо;

Зміст, організація й методика співпраці ДНЗ та батьків включає в себе:

- -- індивідуальні й групові форми роботи з батьками, які доповнюють один одного. Щоденне спілкування вихователя з батьками створює більші можливості для індивідуальної роботи, для зміцнення зв'язку між родиною й ДНЗ;
- -- систематичний плановий зв'язок ДНЗ з батьками протягом усього року з урахуванням завдань і змісту виховної роботи з дітьми;
- -- залучення активу батьків, громадськості до діяльності ДНЗ, до роботи з родинами.

Перші контакти між родинами й ДНЗ:

1

- запрошення батьків з дітьми або без них відвідати установу до початку заняття;

2

- відвідування співробітниками родин вдома;

3

- подання батькам письмової інформації про ДНЗ;

4

- зустріч для з'ясування умов відвідування дитиною закладу;

5

- складання договору.

Подальший взаємозв'язок батьків і персоналу реалізується в процесі:

1

- щоденних безпосередніх контактів, коли батьки приводять і забирають дітей;

2

- неформальних бесід про дітей або запланованих зустрічей з батьками, щоб обговорити успіхи;

3

- ознайомлення батьків з письмовим матеріалом про їхніх дітей;

4

- рекомендацій відвідати лікаря й т.п.;

5

- відвідувань батьків для того, щоб вони могли бачити, як займається їхня дитина, або знайомити з роботою закладу.

Аспекти участі батьків в житті ДНЗ:

Батькам пропонується надавати допомогу ДНЗ як організаторів або спонсорів; вони можуть допомогти в розробці ігroteки, зборі матеріалів для дитячих потреб і т.д.

Батьки можуть брати участь у прийнятті рішень з приводу їх дітей; батьківські комітети беруть участь у рішенні питань, що стосуються роботи закладу в цілому.

Аспекти участі батьків в житті ДНЗ:

Батьки можуть брати участь й у щоденних заняттях дітей: залишатися в ДНЗ, щоб дитина звикла до закладу; допомагати й брати участь у різних заходах,; допомагати в повсякденних заняттях; надавати допомогу при проведенні екскурсії тощо.

Батьки продовжують вдома роботу з дітьми за програмами або здійснюють частину домашнього завдання.

Аспекти участі батьків в житті ДНЗ:

Ефективні суспільні заходи для батьків; відвідування ними курсів із проблем виховання або запрошення лекторів, робота клубу для батьків тощо.

ДНЗ надає допомогу батькам у конкретних проблемах по догляду за дитиною, методах його виховання; у накопиченні інформації із сімейного виховання й практичних порадах; у пошуках виходу із кризових ситуацій.

Для залучення батьків до діяльності дошкільної установи розроблена спеціальна методика, що включає три етапи:

перш
й

- актуалізація потреб батьків в освіті власної дитини;

другий

- педагогічна освіта батьків як замовників на освітні послуги в ДНЗ;

третій

- партнерство педагогів і батьків, в основі якого ідеї гуманізації з акцентом на особистісно-діяльнісний підхід.

ЧЕТВЕРТЕ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Форми спільної
роботи вихователів з
батьками

Стандартні форми роботи

Батьківські збори

Вікторини

Батьківські комітети

КВК

Конференції

Турнір знавців

Дні відкритих дверей

Помилки та проблеми молодих вихователів:

використовують
лише колективні
форми роботи з
родиною.

труднощі в
організації спільної
діяльності батьків і
дітей.

Форми спільної діяльності батьків та дітей:

Blank rounded rectangular box for text entry.

Blank rounded rectangular box for text entry.

Blank rounded rectangular box for text entry.

Blank rounded rectangular box for text entry.

Blank rounded rectangular box for text entry.

Загальні завдання по роботі з батьками в умовах ДНЗ

- вивчення інтересів, думок і запитів батьків, не реалізованих в інших соціальних інститутах (родині й ін.);

- забезпечення простору для особистісного росту учасників об'єднання, створення особливої творчої атмосфери.

- забезпечення оптимальних умов для саморозвитку й самореалізації батьків в освоєнні ними різних соціальних ролей;

- розширення засобів і способів роботи з батьками;

- використання досвіду діяльності інших дошкільних установ для побудови моделі взаємодії з батьками;

Традиційними в ДНЗ склалися такі форми роботи з родиною

Колективні

- групові батьківські збори, групові консультації, конференції, семінари, «круглі столи», педагогічні «вітальні», «школи» молодих батьків, батьківські клуби, дні відкритих дверей у ДНЗ, спільні з батьками дозвілля тощо.

Індивідуальні

- педагогічні бесіди, індивідуальні консультації, педагогічні доручення, робота «скриньки довіри», відвідування родини тощо.

Наочно-інформаційні

- дошки оголошень, інформаційні куточки, стенди, ширми, теки-пересувки, інформаційні бюлетені, довідники, брошури, журнали, відеофрагменти різноманітних видів дитячої діяльності, фотографії, виставки дитячих робіт тощо.

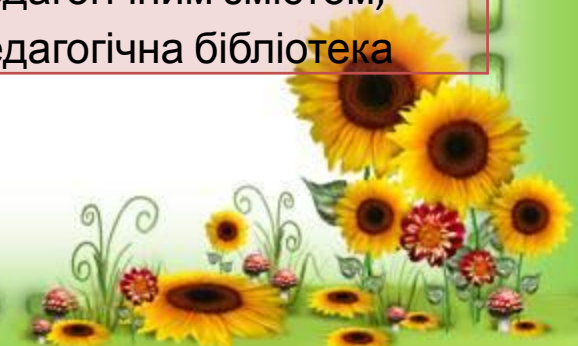
Нетрадиційні форми взаємодії з батьками (за Т.В.Кротовою)

Назва	З якою метою використовують форму	Форма здійснення спілкування
Інформаційно-аналітичні	Виявлення інтересів, потреб, запитів батьків, рівня їх педагогічної досвідченості	Проведення соціологічних зрізів, опитувань, «поштова скринька»
Дозвілля	Налагодження емоційного контакту між педагогами, батьками, дітьми	Спільні дозвілля, свята, участь батьків і дітей у виставках

Нетрадиційні форми взаємодії з батьками (за Т.В.Кротовою)

Назва	З якою метою використовують форму	Форма здійснення спілкування
Пізнавальні	Ознайомлення батьків з віковими та психологічними особливостями дітей дошкільного віку, формування у них практичних навичок виховання дітей	Семінари-практикуми, педагогічний брифінг, педагогічна вітальня, консультації в нетрадиційній формі, усні педагогічні журнали, ігри з педагогічним змістом, педагогічна бібліотека

Нетрадиційні форми взаємодії з батьками (за Т.В.Кротовою)

Назва	З якою метою використовують форму	Форма здійснення спілкування
Наочно-інформаційні: <ul style="list-style-type: none"> - Інформаційно-ознайомлювальні; - Інформаційно-просвітницькі 	Ознайомлення батьків із роботою ДНЗ, особливостями дітей, формування у них знань про виховання і розвиток дітей	Інформаційні проспекти для батьків, організація днів «відкритих дверей», відкритих переглядів занять та інших видів діяльності дітей, випуск стіннівок, організація міні-бібліотек.

П'ЯТЕ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Методичні
рекомендації
вихователям щодо
взаємодії з родинами
вихованців

Методичні рекомендації вихователям

1. Для ефективної взаємодії дошкільного закладу з сім'єю важлива теоретична та практична підготовка вихователя до такої діяльності.

У сучасних умовах педагог повинен володіти знаннями з психології сім'ї та батьківсько-дитячих стосунків, сімейної педагогіки та домашнього виховання, основ соціології сім'ї.

Педагог повинен уміти реалізовувати методи та прийоми ефективної взаємодії з сім'єю та здійснювати диференційовану психолого-педагогічну просвіту батьків.

Основне спрямування співпраці батьків та педагогів – всебічний та гармонійний розвиток дитини, подолання кризи сучасної сім'ї, відновлення традиційних цінностей.

Методичні рекомендації вихователям

2. Кожна сім'я функціонує за власними законами, за своїми закономірностями розвитку, становленням, розширенням та подоланням криз.

Врахування цих знань дозволяє ефективно будувати спілкування з батьками, більш об'єктивно підходити до аналізу ситуацій взаємодії в кожному конкретному випадку.

Для організації взаємодії дошкільного закладу і сім'ї необхідно пам'ятати, що особливості сімейного мікросоціуму можуть виступати як стабілізуючим фактором соціалізації дитини, так і проявами негативних явищ.

Враховуючи зазначене, у ході співпраці з сім'єю варто спиратися на соціальне самопочуття сім'ї. Тому важливо систематично вивчати думку самих дошкільників і їх батьків про різні аспекти соціального життя своєї сім'ї.

Методичні рекомендації вихователям

3. Використання в роботі основних методів вивчення сім'ї (спостереження, анкетування, тестування, використання малюнку, ігрових методів та інші.) є важливою умовою реалізації диференційованого підходу до взаємодії з батьками, їхньої психолого-педагогічної просвіти.

Вихователь повинен володіти основними методами та прийомами вивчення сім'ї для виявлення соціального портрету сім'ї, визначення основних позицій батька та матері до своєї дитини (батьківський стиль виховання, цінність дитини та інше), вивчення рівня психолого-педагогічної культури сім'ї вихованців, виявлення наявності прагнення у батьків до педагогічної просвіти, вивчення думки батьків про діяльність дошкільного закладу, про зміст, методи та прийоми роботи, про результативність педагогічного процесу, про бажання та можливість включитися до навчально-виховного процесу.

Методичні рекомендації вихователям

Педагогу в роботі з сім'єю важливо вибудувати систему, в якій дві сторони взаємодії (ДНЗ і сім'я) є рівноправними, рівноцінними і автономними партнерами в забезпеченні всебічного розвитку дитини.

Ефективна взаємодія вихователя і сім'ї сприяє підвищенню культури спілкування кожної із сторін.

Методичні рекомендації вихователям

5. Кожна творча ініціатива педагога до взаємодії з батьками повинна сприяти зміцненню, збагаченню та оздоровленню емоційних зв'язків дитини з дорослими.

Важливо, щоб зміст спілкування з батьками дошкільників відображав специфіку сімейного виховання, розвиток та соціалізації дошкільника, а не дублював функції та методи суспільного виховання дитини.

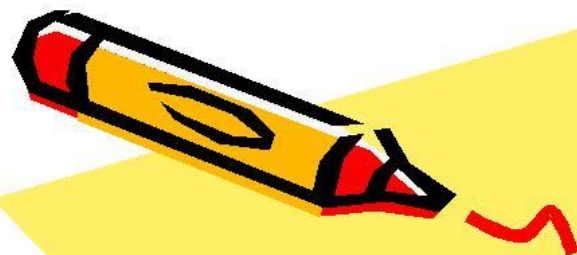

Методичні рекомендації вихователям

6. Розвиток комунікативної культури батьків – обов'язкова умова ефективної взаємодії вихователя з батьками.

Натомість низький рівень комунікативності, а також відсутність у вихователя здібностей до емпатії, рефлексії та самоконтролю сприяють погіршенню якості ефективності взаємодії з сім'єю.

Дякую за увагу!

